

Eğitimde Öğretmen Empatisi: Çoklu Yöntemli Bir Araştırma

Teacher Empathy in Education: A Multi-Method Study

Mehmet Akif Topal

Yazar Bilgileri

Mehmet Akif Topal 
Dr., Çankırı İl Millî Eğitim
Müdürlüğü,
mehmettopal2013379@gmail.com

ÖZ

Bu çalışmada, öğretmenlerin empati algılarını ortaya koyarak Türkiye'nin geleceğinin şekillenmesinde kilit rol oynayacak çocukların akademik başarıları, toplumsal katılımları, sosyal ilişkileri, iletişim ve problem çözme becerilerinin gelişiminde empatinin eğitimdeki rolüne ilişkin değerlendirmeler yaparak uygulamaya dönük fikirler elde etmek amaçlanmıştır. Öğretmenlerin empati becerisine yönelik görüş ve tutumlarının belirlenmesi amacıyla çoklu yöntemlerden yakınsayan paralel desen kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda çalışma grubunu 2024-2025 eğitim öğretim yılı Kastamonu il ve ilçe merkezinde görev yapan 100 sosyal bilgiler öğretmenidir. Araştırmanın nitel boyutundaki çalışma grubunu Çankırı il ve ilçelerinde görev yapmakta olan 30 sosyal bilgiler öğretmenidir. Veri toplama aracı olarak çalışmanın nicel aşamasında "Öğretmen Empati Ölçeği" nitel aşamasında ise "Öğretmen Empati Görüşme Formu" kullanılmıştır. Araştırmada nicel veriler betimsel istatistik yöntemiyle, nitel veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucuna göre sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğrencileri ile ilgili empati becerilerinin orta düzeyin üzerinde ve katılıyorum şeklinde olduğu belirlenmiştir. Öğretmenler empatiyi karşısındaki kişinin yerine kendini koymak olarak belirtmişlerdir. Öğretmenlerin öğrencilerinin karşılaştıkları zorluklarla başa çıkabilmeleri için hikâye anlattıklarını, zorlukların hayatın doğal parçası olduğunu ifade ettiklerini, birlikte çözüm bulmaya çalıştıklarını, iletişim kurduklarını, öğrencinin yanında olduğunu hissettirdiklerini, diğer öğretmenlerle iş birliği yaptıklarını, rehberlik servisine yönlendirdiklerini ve sivil toplum kuruluşlarıyla iletişime geçtiklerini ifade etmişlerdir.

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler

Empati
Eğitim
Beceri
Öğretmen

Keywords

Empathy
Education
Skill
Teacher

Makale Geçmişi

Geliş: 01.05.2025
Kabul: 13.10.2025

ABSTRACT

This study aims to provide practical ideas by evaluating the role of empathy in education in the development of academic achievement, social participation, social relations, communication and problem-solving skills of children who will play a key role in shaping Türkiye's future by revealing teachers' perceptions of empathy. In order to determine the teachers' opinions and attitudes towards empathy skills, a convergent parallel design was used, which is a multi-method method. In the quantitative dimension of the study, the study group included 100 social studies teachers working in the provincial and district centers of Kastamonu in the 2024-2025 academic year. The study group for the qualitative dimension of the study included 30 social studies teachers working in the provincial and district centers of Çankırı. As the data collection tool, "Teacher Empathy Scale" was used in the quantitative phase of the study, and "Teacher Empathy Interview Form" was used in the qualitative phase. The quantitative data in the study were analyzed using descriptive statistics, and the qualitative data were analyzed using content analysis. According to the results of the research, it was determined that social studies teachers' empathy skills with their students were above average, and they agreed. Teachers described empathy as putting themselves in the other person's shoes. They stated that teachers told stories to help their students cope with the challenges they faced, emphasized that challenges were a natural part of life, worked together to find solutions, communicated, made students feel supported, collaborated with other teachers, referred students to counseling services, and contacted civil society organizations.

Makale Türü

Araştırma

Önerilen Atıf

Topal, M. A. (2026). Eğitimde öğretmen empatisi: Çoklu yöntemli bir araştırma. *TEBD*, 24(1), 204-227.
<https://doi.org/10.37217/tebd.1688628>

Giriş

Empati kavramı ilk olarak 19. yüzyılın ortalarında estetisyenler tarafından ortaya atılmıştır. Estetisyenler sanat eseriyle duygusal bir uyum hissetmeyi tanımlamak için Almanca "Einfühlung" sözcüğünü kullanmışlardır. 19. yüzyılın sonunda psikolog Theodore Lipps, empati kavramını bir başkasının duygularını hissetmek anlamına gelecek şekilde genişletmiştir (Riess, 2017). Empati, yaygın olarak kullanılan ancak yeterince anlaşılmayan bir kavramdır. Genellikle sempati, acıma, özdeşleşme ve kendini aktarma gibi kavramlarla karıştırılır (Davis, 1990). Empati, bireyler arasında deneyimlerin, arzuların ve ihtiyaçların paylaşılmasını sağlar. Bireylerarası duygusal bir köprü de kurarak toplumsal bir rol oynar. Empati kurmak, sinir ağlarının mükemmel bir etkileşimini gerektirir. Başkalarının duygularını algılamamızı, onlarla bilişsel ve duygusal olarak uyumu girmemizi sağlar. Başkalarının bakış açısını kavramamızı ve kendi duygularımızla başkalarının duygularını ayırt etmemize katkı sunar (Riess, 2017). Empati kurma yeteneği, insan ilişkilerinde kritik öneme sahiptir. Başkalarıyla bağlantı kurmamıza, başkalarının hislerini ve davranışlarını anlamamıza, gelecekteki davranışlar hakkında tahminlerde bulunmamıza ve ardından uygun şekillerde yanıt vermemize yardımcı olur (Allison vd., 2011).

Empati hem kendimize hem de başkalarına ait benzer duyguların birey tarafından algılanmasını sağlar. Empati, başka bir bireyin duygusal durumunun asgari düzeyde tanınmasını ve anlaşılmasını içerir (Decety ve Jackson, 2004). Empati genellikle olumlu etkilere sahip, nezaketi temel alan ve saldırganlığı engelleyen bir eylem olarak görülür. Empati becerisine sahip olmak, acı çeken bir bireye karşı onun gözünden dünyaya bakabilme yeteneğidir (Bloom, 2017). Empati yeteneğine sahip bir toplum oluşturma ve daha şefkatli bir dünya kurmak için hareket edilecekse, duygudaşlık kurma konusunda bireylerin doğal kapasitesini geliştirmek için çalışılmalıdır. Bu sayede bireysel, toplumsal, ulusal ve uluslararası bağları güçlendirmek için önemli bir adım atılmış olacaktır (Riess, 2017). Empati, duygusal zekânın önemli bir parçasıdır. Kişiler arası ilişkiler, işyerindeki veya daha geniş topluluktaki insanlar arasındaki ilişkiler için çok önemlidir. Empatiyi bir yeterlilik olarak geliştirmek yaşam boyu öğrenmenin bir parçasıdır.

Empati hem alan uzmanları hem de öğretmenler için önemlidir. Öğretmenler eğitim sürecinde katılımcıların bakış açılarını ve ihtiyaçlarını tespit edip anlayabilmeleri için empati yeteneğine sahip olmaları gerekir (Vrečer, 2015). Empati ve fedakârlık üzerine yapılan önemli araştırmalar, perspektif alma becerisini, bir kişinin durumunu kendi bakış açısından görme kapasitesini geliştirmenin, tanımadıkları kişilerin refahına daha fazla değer verilmesiyle birleştiğinde önyargıyı geçersiz kılabileceğini göstermiştir.

Empati, başkalarının duygularını anlamada kritik bir rol oynar. Empati, bireylerin başkalarının duygusal durumlarını anlamalarını ve hissetmelerini sağlayan karmaşık bir yetenektir.

Bu da şefkatli davranışlarla sonuçlanır. Empati, başkalarının acısını anlamak ve buna yanıt vermek için bilişsel, duygusal, davranışsal ve ahlaki kapasiteler gerektirir. Şefkat, bir başkasının acısının algılanmasına karşı hassas bir yanıttır. Şefkat, insanları gözlemden eyleme geçiren aynı algı ve yanıt sürekliliğinin bir parçası oldukları için empati olmadan var olamaz (Riess, 2017). Şefkat, diğer insanlara değer verme ve onların refahını önemsemedir. Bireylerin acılarını hissetmeme anlamındadır (Bloom, 2017). Şefkat ve empati, sosyal ve kültürel uyumu desteklemede önemli niteliklerdir. Ancak okullarda şefkat ve empatiyi nasıl öğretebileceği konusunda sınırlı araştırma vardır. Benzer şekilde, günümüz dünyasında günlük işlerini kolaylaştırmak için öğretmenlere şefkat ve empati göstermek önemlidir (Barton ve Garvis, 2019).

Empati diğer bireylerle bilişsel ve duygusal etkileşim için önemlidir. Toplumda duygusal desteğe ihtiyaç duyan öğretmenlik gibi meslekler için faydalıdır (Hen, 2010). Empati yeteneğine sahip olan öğretmenler, öğrencilerin akranlarıyla etkileşime girdiklerinde etik roller kazandıklarını ifade etmişlerdir. Bu tür etkileşimlerin, eğitim kalitesini artırdığını ve öğrencilerin olumlu davranışlarını geliştirmelerine yardımcı olduğu savunulmaktadır (Derakhshan, 2021). Empati, insanlar arasındaki ilişkilerde merkezi bir yer tutmaktadır. Öğrencilerin entelektüel ve duygusal gelişimini kolaylaştırmaktadır (Vaquier vd., 2020).

Empatinin bireylere kazandırılmasında eğitimin önemi göz ardı edilemez. Bireyler eğitim kurumları sayesinde çeşitli bilgi ve beceriler edinirler. Bu nedenle eğitim kurumlarının toplumdaki başarısı kritik öneme sahiptir. Eğitimcilerin kurumların başarısındaki rolü ön plana çıkmaktadır. Empati kurma yeteneği yüksek olan öğretmenler, öğrencilerinin sorunlarını dinleme, onlara çözüm bulma ve moral ve destek verme açısından olumlu davranışlara sahiptir (Tanhan vd., 2022). Empati, bir kişinin diğerine daha yakın olmasını, ona daha uyumlu olmasını sağlar. Bu nedenle kişiler arası ilişkide önemli bir unsurdur. Olumlu ilişkilerin başlangıç noktasıdır. Etkileri tüm ortamlarda hissedilir. Özellikle okulda empati büyük öneme sahiptir. Okulun önemli paydaşlarından olan öğretmenlerin, öğrencileri, aileleri, iş arkadaşları ve toplumdaki diğer bireylerle etkileşim kurma ve uyum sağlamada empati yeteneğine sahip olmaları önemlidir. Eğitim sürecinde daha sağlıklı ilişkiler kurmada, öğretmenler ve öğrenciler arasında duygusal bağ kurmada empatinin önemi her geçen gün daha fazla artmaktadır. Ancak öğretmenlerin empati yeteneğine sahip olmaları ve eğitim sürecine sağladığı somut faydalar konusunda hala araştırmalara ihtiyaç vardır. Öğretmenlerin empati yeteneğine sahip olması, öğretmenlerin öğrencileriyle kurdukları ilişkileri iyileştirmek, okulda şiddet ve zorbalık gibi istenmeyen durumları önlemek için uygun bir pedagojik araç olarak analiz edilmiştir (Vaquier vd., 2020). Eğitim bağlamında öğrencilerle olumlu bir duygusal ilişki kurmak, öğretmenler için çok önemlidir. Öğretmenler şefkat, empati, sempati gibi olumlu duygusal davranışları, öğrencileri amaçlarına ulaşmak için akademik anlamda harekete geçirebilirler (Wang, 2017). Öğretmenler

arasında şefkat, empati ve sempatinin artırılmasının, öğrenci katılımını artırmak ve öğrenciler arasında hoş bir performans yaratmak için dikkate alınması gereken kritik konular olduğu savunulmaktadır (Khan ve Armstrong, 2019).

Empati eğitim stili, öğrencilerin duygusal zekâlarını güçlendirir. Görüldüğü gibi, bu stil bireyin başkalarının ruh halini nasıl algıladığını ve hissettiğine koşullandırır. Empatik stil, kişinin kendisine bağlı olduğu kadar yaşına ve kişiliğine göre değişkenlik gösterebilir (Vaquier vd., 2020). Duygular, eğitimde öğretmenlerin davranışlarını etkileyen önemli bileşen olarak kabul edilmiştir (Xie ve Derakhshan, 2021). Öğretmen-öğrenci ilişkisinin olumlu yönde olması, öğrencilerine sevgi beslemeleri ve duygularını anlamaları öğrencilerin derse katılımını artırdığını doğrulamıştır (Hashim vd., 2014). Öğretmenler öğrencilerin olumlu tutumlarını ve katılımlarını artırmak için otantik ve etkileşimli materyaller kullanabilirler. Bu durum, öğrencilerin bilişsel becerilerini artırabilir. Öğretmen-öğrenci ilişkisi, öğrencileri öğrenme ortamında katılıma teşvik edebilir. Bu nedenle, sınıf ortamında ısınma etkinlikleri yapılabilir. Öğrencilerin katılımını artırmak için öğrencilerle beyin fırtınası yapabilirler.

Projeler, dersler, konferanslar ve atölye çalışmaları, öğrencilerin akademik katılımlarını engelleyebilir. Öğrenciler üzerinde baskı oluşturabilir. Öğrencileri motive etmek ve katılımlarını sağlamak için, öğrencileri tanıştırmak faydalı olabilir. Öğretmenler sınıflardaki değerlendirme yaklaşımlarını değiştirebilirler. Öğretmenler, ders sırasında soru cevap yöntemini kullanarak öğrencilerin katılımını artırabilirler. Bu şekilde öğrenciler bilgileri verimli bir şekilde öğrenebilirler. Sınavlar aracılığıyla rekabetçi bir eğitim ortamı yaratmak öğrencilerin katılımını artırabilir. Öğrenciler arasında iş birliğini geliştirici etkinliklerin öğretmenler tarafından tasarlanması öğrenci katılımını artırmanın bir başka yoludur (Zhang, 2022). Bilim öğrenmek artık bireysel bir etkinlik olarak kabul edilmemektedir. Birçok araştırmacı etkili bilim öğrenme etkinliklerinin, öğrencilerin iş birliği içinde çalıştığı ve etkinlikleri gruplar halinde tamamlaması konusunda hemfikirdir (Wenger, 1998). Öğrenciler sınıf projelerinde iş birliği yaptıklarında katılım gösterme eğilimindedirler. Videolarla eğitim vermek, öğrencilerin sorunlarını dinlemek ve geri bildirimde bulunmak, öğrencilerin katılımını artırabilir. Ayrıca öğretmenler öğrenciler arasında ilişkileri artırmak, empati becerilerini geliştirmek için farklı çalışmalar da yürütebilirler.

Öğretmenler öğrencilerin empati becerisini geliştirmek için atölyeler düzenleyebilirler. Rol model olabilirler. Etkin dinleme yapabilirler. Öğrenciler konuşurken onların sözlerini kesmemeye dikkat edebilirler (Zhang, 2022). Empatik bir bakış açısıyla yaklaşım, uyum ve başkalarını dikkate alma eğitimin önemli bir yönünü oluşturur. Empati, paylaşılan duyguların inşasında, anlayış ve kişisel gelişimde hayati öneme sahiptir (Vaquier vd., 2020). Öğretmen empatisi, sempati, hoşgörü, öğretmen nezaketi ve adalet gibi bazı önemli ahlaki değerler ve erdemleri içermektedir. Empati

öğretmen-öğrenci ilişkilerinin bileşenleri olarak İngiltere’de öğretim programlarına dahil edilmiştir (Campbell, 2003). Araştırmacılar öğrencileriyle olumlu bir ilişki kuran ve onların sorunlarını anlama becerisine sahip öğretmenlerin, öğrencilerin öğrenmeye katılma isteklerini ve başarılarını etkili bir şekilde artırabileceğini vurgulamışlardır (Nathan, 2018).

Öğretmen empatisi gibi olumlu kişisel etkileşimin, öğretim kalitesi, öğrenme başarısı ve öğrencilerin akademik katılımıyla önemli ölçüde ilişkili olduğu belirlenmiştir (Cooper, 2002). Öğretmenlerin empati becerisini güçlendirmesi, öğrencileriyle daha iyi iletişim kurmalarını sağlayacaktır. Öğretmenler öğrencilerin duygu, düşünce, tutum ve davranışlarını anladığında onların olumlu benlik geliştirmelerine katkı sağlayacaklardır (Duan ve Hill, 1996). Öğretmen-öğrenci ilişkisi, özellikle öğretmen empatisi, öğrencilerin derslere daha fazla katılmasını tetikleyebilir. Öğretmen empatisinin doğrudan akademik katılımı artırdığı belirlenmiştir. Öğrencilerin, öğretmenlerinden empati, sevgi ve destek hissettikleri takdirde hem öz güvenlerini hem de eğitim almaya yönelik katılımlarını arttırdığı vurgulanmaktadır (Sadoughi ve Hejazi, 2021).

Pozitif psikoloji yapısı olarak katılım, öğrenmeye teşvik etme ve öğrenme sonuçlarını iyileştirdiği için pozitif psikologların dikkatini çekmiştir (Wang vd., 2022). Bu bağlamda eğitim bilimi araştırmaları ve bilim eğitimi reform hareketleri, öğrenmede sosyal etkileşimin önemini vurgulamaktadır (Palincsar, 1998). Empati sosyal etkileşimin temel öncüsüdür (Richaud, 2017). Sosyal etkileşimin kişinin öğrenmesinde önemli bir rol oynadığı bir iklimde, öğrencinin duyguları çok önemli hale gelmektedir. Öğrenciler öğrenme bağlamında kendilerini güvende veya rahat hissetmiyorsa, öğrenme etkinliklerine tam olarak katılmamaktadırlar (Demetriou vd., 2009). Erken çocukluk döneminden itibaren bireylerde empati becerisini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Çocukluk eğitiminde önemli bir yere sahip olan empatiyle bireylerde sosyo-duygusal becerilerin gelişerek daha sağlıklı kişilerarası ilişkilerin kurulabilir (Rodrigues ve da Silva, 2012). Bu bağlamda öğrencilere sosyal model olabilmesi açısından öğretmenlerin empati yeteneğine sahip olması önemli bir konudur.

Öğretmen empatisi, öğretmenin öğrencilerin kişisel ve sosyal durumlarını derinlemesine anlamak, öğrenmelerine odaklanmak ve öğrencilerin olumlu ve olumsuz duygularına yanıt olarak ilgi ve endişe hissetmektir. Öğretmen empatisi, öğrencilere ders anlatımları ve onlara karşı davranışları aracılığıyla yansımaktadır (Meyers vd., 2019). Öğretmenin çocukları empatik eylemlere maruz bırakması, onların benzer davranışlar sergilemelerine yardımcı olabilir. Öğrencinin akademik başarısını ve sosyal uyumunu destekleyebilir. Bu noktada tüm öğretmenler öğrencilerinin duygularına değer vermeli ve ailelerine saygı göstermelidir. Öğretmenler öğrencilerle iletişimi geliştirmeli, kabul etmeli ve özellikleri ne olursa olsun saygı duymalıdır. Öğrencileri gereksiz yere sorunlu hale getiren, onların gelişemeyeceklerini veya çözüm olasılığı olmayan çok ciddi bir suç

işlediklerini ima eden öğretmenler vardır. Bu bakış açısından hareketle öğrencilerin kişisel gelişimini engelleyebilecek veya durdurabilecek olumsuz yargılardan kaçınılmalıdır. Empati yeteneği olmayan öğretmen öğrencilerine yakınlık hissetmez. Onların duygularını anlayamaz. Bundan dolayı da sınıf ortamında ciddi zorluklar yaşar (Vaquier vd., 2020). Öğretmenler, empati sayesinde öğrencilerin farklı deneyimler yaşamasına, haklarını öğrenmelerine ve başkalarına karşı empati geliştirmelerine, sorunları açık fikirli bir şekilde anlamalarına ve meslektaşlarını sevmelerine yardımcı olmaktadır (Kaya, 2016).

Öğrencilerin sosyal bilgiler öğrenmesi, her bireyin içinde var olan doğal potansiyelinin çok yönlü olarak gelişmesini sağlar. Ulusal eğitimin bir parçası olarak sosyal bilgiler eğitimi çeşitli sosyal ve beşerî bilimlerden üretilmiştir. Bireylerin yurttaşlık becerilerini ve yeterliliklerini geliştirmede önemli bir role sahiptir. Bu nedenle sosyal bilgiler eğitimi toplumun, ulusun ve devletin ideallerini gerçekleştirmede stratejik bir role sahiptir. Hümanistik ve kapsamlı sosyal bilgiler eğitiminin amacı, öğrencilerin potansiyellerini geliştirmelerine yardımcı olmak ve bireysel yeteneklerine göre rehberlik etmektir. Hümanistik sosyal bilgiler eğitimi, kendine güvenen, sorumluluk sahibi ve empati becerine sahip iyi vatandaşlar yetiştirmeyi hedeflemektedir (Wiyanarti, 2011). 2005'ten bu yana öğretim programına birçok seçmeli ders eklenmiştir. İlkokul, ortaokul ve lise seviyelerinde toplam 188 ders vardır. Bu derslerin 27'sinde empati doğrudan verilebilecek beceri olarak sınıflandırılmıştır. 4. ve 7. sınıflarda sosyal bilgiler öğretim programında empatinin doğrudan öğretildiği bir program olduğu bilinmektedir. Empati geliştirmek, öğrencilerin öğretmenleriyle olumlu bir ilişki kurmalarına yardımcı olmaktır. Böylece öğretmenler öğrencilerin sorunlarını anlayabilir ve birlikte çözümler bulabilirler. Öğrenciler, öğretmenlerinin kendilerini onların yerine koymaya ve ne hissettiklerini anlamaya çalıştıklarını fark ettiklerinde onlarla yakınlık hissetmeleri, onlara güvenmeleri ve onlardan etkilenmeleri muhtemeldir (Kaya, 2016).

Empatinin tanımı, içeriği (Allison vd., 2011; Bloom, 2017; Riess, 2017; Vrečer, 2015), öğretmenlerin empati becerisine sahip olmasının önemi (Duan ve Hill, 1996; Khan ve Armstrong, 2019; Nathan, 2018; Sadoughi ve Hejazi, 2021; Vaquier vd., 2020; Wang, 2017; Xie ve Derakhshan, 2021), empatiye yönelik tutum ölçeği geliştirme (Tanhan vd., 2022), Öğretmen Empati Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması (Uyar ve Kadan, 2023), farklı disiplinlerde görev yapan öğretmenlere yönelik empati konulu çalışma (Arghode vd., 2013; Zhang, 2022), sosyal bilgiler öğretmenliği lisans öğrencileriyle yapılan çalışma (Kaya, 2016), empatinin sosyal bilgiler eğitimindeki yeri (Wiyanarti, 2011) ile ilgili çalışmalar mevcuttur. İlgili çalışmalara bakıldığında sosyal bilgiler dersi içerisinde empati becerine yönelik çok az sayıda araştırmanın var olduğu söylenebilir. Ancak alanyazında sosyal bilgiler öğretmenlerinin empati algılarına yönelik ulusal ve uluslararası herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Araştırmada, sosyal bilgiler öğretmenlerinin empati algılarını ortaya koyarak

Türkiye'nin geleceğinin şekillenmesinde kilit rol oynayacak çocukların akademik başarıları, toplumsal katılımları, sosyal ilişkileri, iletişim ve problem çözme becerilerinin gelişiminde empatinin eğitimdeki rolüne ilişkin değerlendirmeler yaparak uygulamaya dönük fikirler elde etmek amaçlanmıştır. Bu çalışma da alanyazında boşluk oluşturan sosyal bilgiler öğretmenlerinin empati algılarını bir yandan örneklem grubundan nicel sonuçlar elde ederken diğer yandan görüşmelerle derinlemesine veriler elde ederek her iki tür veriyi çalışmada tartışabilmek hedeflenmiştir. Araştırmada; "Sosyal bilgiler öğretmenlerinin empatiye yönelik tutum ve görüşleri nelerdir?" sorusuna cevap aranacaktır. Araştırmanın alt problemleri ise aşağıda belirtildiği gibidir:

1. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin empatiye ilişkin tutumları ne yöndedir?
2. Sosyal bilgiler öğretmenleri, empatiyi nasıl tanımlamaktadır?
3. Sosyal bilgiler öğretmenleri, öğrencileriyle nasıl empati kurabilmektedir?
4. Sosyal bilgiler öğretmenleri, öğrencilerinin başarılı ve başarısız oldukları zamanlarda kendilerini nasıl hissetmektedir?
5. Sosyal bilgiler öğretmenleri, öğrencilerinin karşılaştıkları zorluklarla başa çıkabilmeleri için neler yapmaktadır?
6. Sosyal bilgiler öğretmenleri, öğrencilerinden birinin hatasını düzeltmek istediğinde hangi yolları kullanmaktadır?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada, sosyal bilgiler öğretmenlerinin empati becerisine yönelik görüş ve tutumlarının belirlenmesi amacıyla çoklu yöntemlerden yakınsayan paralel desen kullanılmıştır. Çoklu yöntem araştırması, tek bir çalışmada aynı paradigma içinde birden fazla araştırma yönteminin (nitel veya nicel) kullanılmasını içerir. Araştırmacılar, tek bir metodolojik gelenek içinde kalarak bir araştırma probleminin farklı yönlerini keşfetmek için bu yaklaşımı kullanırlar. Nitel ve nicel verileri birleştiren karma yöntem araştırmasının aksine çoklu yöntem araştırması, tek bir paradigma içinde farklı stratejiler kullanarak derinliği artırır, bulguları doğrular ve metodolojik sınırlamaları azaltır (Atlas. ti., 2025). Araştırmada çoklu yöntem, tek bir paradigma içinde birden fazla yöntemi uygulayarak daha derin içgörüler elde etmek, bulguları farklı tekniklerle doğrulamak ve önemli ayrıntıları gözden kaçırma riskini azaltmak amacıyla tercih edilmiştir. Yakınsak paralel desende nicel ve nitel veriler aynı zamanda ayrı ayrı toplanır. Yöntemlere eşit öncelik verilir. Çözümleme sırasında veriler ayrı ayrı analiz edilir. Elde edilen bulgular yorumlanırken sonuçlar birleştirilir (Creswell ve Plano-Clark, 2014). Araştırmada yakınsayan paralel desenin tercih edilmesinde, toplanan nicel veriler ile sosyal bilgiler öğretmenlerinin empati algılarını ortaya koyarken aynı zamanda empatiye yönelik görüşlerin

derinlemesine analizini yapabilmek ve mevcut durumu daha iyi açıklayabilmek istenmesi etkili olmuştur.

Çalışma Grubu

Araştırmanın nicel boyutunda, kolay ulaşılabılır örnekleme yöntemi ile araştırmacı tarafından kendilerine ulaşılabılır sosyal bilgiler öğretmenleri çalışma grubuna dahil edilmiştir. Çalışma grubu 2024- 2025 eğitim öğretim yılı Kastamonu il ve ilçe merkezinde görev yapan 100 sosyal bilgiler öğretmenidir. Araştırmada kolay ulaşılabılır örnekleme yönteminin tercih edilmesinde araştırmacının uzun yıllar boyunca bölgeyi tanıyıp olması etkili olmuştur. Nicel verilerin toplanma aşamasında araştırmacı Kastamonu il ve ilçe merkezindeki öğrenci sayısı fazla olan ortaokullar belirlemiştir. Bu ortaokullarda sosyal bilgiler öğretmeni olarak birden fazla öğretmen görev yapmaktadır. Bu öğretmenlerin görev yaptığı okullardaki öğretilerden bir tanesine araştırmacı ulaşarak bilgi vermiştir. Ulaşılan öğretmenler vasıtasıyla okullarında görev yapan diğer sosyal bilgiler öğretmenlerine ulaşılmıştır. Öğretmenlere Öğretmen Empati Ölçeği çevrim içi yöntemle gönderilmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğretmenler Öğretmen Empati Ölçeği'ne, empatiye yönelik tutumlarını yansıtarak araştırmacıya geri bildirimde bulunmuşlardır. Araştırmacı, öğretmenlerin vermiş oldukları cevapları 1. Öğretmen, 2. Öğretmen, 3. Öğretmen şeklinde kodlayarak Excel dosyasına kaydetmiştir.

Araştırmanın nitel boyutundaki çalışma grubunu Çankırı il ve ilçelerinde görev yapmakta olan 30 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma grubunun belirlenmesinde amaçsal örnekleme, türlerinden kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçsal örnekleme, araştırmanın hedefine bağlı olarak zengin bilgi durumlarının seçilerek derinlemesine araştırılma yapılmasını sağlar (Büyüköztürk vd., 2008). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin empatiye yönelik görüşlerinin alındığı araştırmada, derinlemesine bir araştırma yapılmak istenmesinden dolayı amaçsal örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Kartopu örnekleme, bireylere başka kimlerle görüşebileceği sorularak yeni bilgi yüklü durumlar elde edilmesini sağlayan bir yöntemdir (Patton, 2014). Araştırma empatiye yönelik görüşlerini öğrenmek için sosyal bilgiler öğretmenlerinden birine ulaşarak başlamıştır. Katılımcı ile yapılan görüşme sonrasında "Empati konusuna yönelik hangi sosyal bilgiler öğretmenleriyle görüşülmesini önerirsiniz?" şeklinde soru sorulmuştur. Bu öğretmenle yapılan görüşme sonunda o katılımcının önerdiği diğer öğretmenlere, o öğretmenlerle görüşme sonrası da onların önerdiği diğer öğretmenlere ulaşılmıştır. Kaynak katılımcıların önerdiği öğretmenlere ulaşarak empati konusuna yönelik bilgiler verilmiş ve görüşmeyi kabul eden öğretmenlerle uygun tarih ve saat belirlenerek 30-35 dakikalık görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Nitel Veri Toplama Araçları

Çalışmanın nitel verilerinin toplanabilme aşamasında “Öğretmen Empati Görüşme Formu” kullanılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin empati becerisine yönelik görüşlerini almak için konuya yönelik ulusal ve uluslararası çalışmalar incelenmiştir. Ulusal çalışmalarda öğretmenlerin empatiye yönelik görüşlerinin alındığı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Uluslararası çalışmalarda Arghode vd.’nin (2013) “Teacher Empathy and Science Education: A Collective Case Study” adlı çalışmayla karşılaşmıştır. Bu araştırmanın ana sorusu, “Gelecekteki fen bilgisi öğretmeni eğitimcilerinin fen bilgisi sınıfında empati öğretimi ve öğrenmedeki rolüne ilişkin bakış açıları nelerdir?” Araştırmada görüşme formunda yer alan sorular fen bilgisi öğretmenliği lisans bölümünde öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. Sorular araştırmacı tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Yapılan çeviriler bir İngiliz Dili ve Edebiyatı öğretmeni tarafından kontrol edilerek çevirilerin doğruluğu teyit edilmiştir. Görüşme formuna yönelik soruları içeren ölçeği alan uzmanı akademisyenlerle tartışarak gerekli çalışmaları yapmak ve sonucunda da uygulamak için Arghode vd.’den (2013) izin alınmıştır. Araştırmada “Fen bilgisi lisans öğrencilerine yönelik geliştirilen ölçek MEB’e bağlı okullarda sosyal bilgiler öğretmeni olarak görev yapan öğretmenlere uygulanabilir mi?”, “Ölçeğin kapsam geçerliliği nasıldır?” sorularına cevap bulmak için iki akademisyenin görüşüne başvurulmuştur. Akademisyenler ölçeğin sosyal bilgiler öğretmenlerine uygulanabileceğini ve kapsam geçerliliğinin de yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Ancak iki akademisyen ise görüşme formunda yer alan 12 sorunun fazla olduğunu bazı soruların birbirini kapsadığını ifade etmişlerdir. Görüşüne başvuru alan uzmanı akademisyenlerden bir tanesi ölçekte yer alan soruları 5’e düşürmüştür. Arghode vd. (2013), kendi yapmış oldukları çalışmada da hazırlamış oldukları görüşme sorularından bazılarını görüşme yaptıkları öğretmen adaylarına yöneltirken bazı soruları yöneltmemişlerdir. Araştırmacıda 5 sorudan oluşan ölçeğin kapsam geçerliliğini için daha önce görüşüne başvuru alan ve 12 sorunun azaltılması önerisini dile getiren alan uzmanı akademisyenin görüşüne başvurulmuştur. Alan uzmanı akademisyen görüşme formunun kapsam geçerliliğinin uygun olduğunu bu şekilde uygulanabileceğini ifade etmiştir. Görüşme formunda yer alan soruların başına sosyal bilgiler öğretmeni ifadesi eklenmiştir. Araştırmacı görüşme formunda yer alan soruların akıcılığını ve anlaşılabilirliğini kontrol etmek için iki sosyal bilgiler öğretmeniyle pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Uygulama sonucunda görüşme formunda yer alan soruların uygulama için hazır olduğu sonucuna varılmıştır.

Nicel Veri Toplama Araçları

Çalışmanın nicel aşamasında veriler Tanhan vd. (2022) tarafından geliştirilen “Öğretmen Empati Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Ölçek araştırmacı tarafından e-posta yoluyla izin alınarak

kullanılmıştır. Yedi maddeden oluşan Öğretmen Empati Ölçeği'nin analiz sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerinin 0,848 olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0,771 olarak bulunmuştur. Ölçeğin puanlaması 5'li Likert formatında tasarlanmıştır. Ölçekteki maddeler beş puanlık bir yapıda düzenlenmiştir. Bu puanlamada “kesinlikle katılmıyorum” (1), “katılmıyorum” (2), “kararsızım” (3), “katılıyorum” (4) ve “kesinlikle katılıyorum”dur (5). Sonlandırılmış ölçek negatif madde numarası 7 tersten puanlandırılacaktır. Ölçekten alınan puan ne kadar yüksekse öğretmenlerin empati algısı da o oranda yüksek anlamına gelmektedir.

Verilerin Analizi

Araştırmada Öğretmen Empati Ölçeği'nden elde edilen veriler SPSS programında çözümlenmiştir. Ölçekten elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistik yöntemlerinden frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, madde toplam korelasyonu ve Cronbach's alfa analizi yapılmıştır. Araştırmada betimsel istatistik, öğretmenlerin empati becerine yönelik tutumlarını ortaya çıkartarak verilerin dağılımını özet olarak açıklama ve okuyucunun anlayacağı şekilde düzenleyip yorumlamak amacıyla tercih edilmiştir.

Nitel verilerin analizinde ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinin tercih edilmesinin sebebi nitel verilerin sistematik analizinin ortaya konulmak istenmesidir. Araştırmanın geçerliliğini sağlamak için analizi yapılan verilerin tamamı detaylı olarak incelenmiştir. Bu çalışmada içerik analizi birbirine benzer nitelikte olan verilerin belirli tema ve kavramlar etrafında bir araya getirilerek okuyucunun anlayacağı şekilde yorumlanabilmesi sebebiyle tercih edilmiştir. Görüşme sonucunda elde edilen bulgular uygun biçimde düzenlenerek gruplandırılmış ve tablolarda frekans (*f*) değerleri ile gösterilmiştir. Bunun yanında oluşturulan temalara uygun düşen öğretmen görüşleri Ö.1, Ö.7, Ö.8, ..., Ö.25 şeklinde doğrudan alıntılar ile desteklenmiştir.

Geçerlilik ve Güvenirlik

Empati konusuna yönelik ayrıntılı alanyazın çalışması yapılmıştır. Araştırmacı tarafından izin alınarak kullanılan Öğretmen Empati Ölçeği herhangi bir değişikliğe gidilmeden aynen kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından Öğretmen Empati Görüşme Formu hazırlanmıştır. Bu şekilde farklı veri toplama araçları kullanılarak veri çeşitlemesi yapılmıştır. Bütün veriler gerektiği zamanlarda bir daha teyit edilebilmesi için bir dosya haline getirilerek arşivlenmiştir. Veri setine bağlı kalınarak verilerin analizi yapılmıştır. Araştırmacı, araştırma süreci boyunca objektif bir tutum sergilemiştir.

Bulgular

“Sosyal bilgiler öğretmenlerinin empatiye ilişkin tutumları ne yöndedir?” alt problemine cevap bulmak için veriler betimsel istatistik yöntemiyle çözümlenmiştir. Öğretmenlere uygulanan Öğretmen Empati Ölçeği'nden elde edilen veriler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen Empati Ölçeği Betimsel İstatistikler

<i>Maddeler</i>	<i>X</i>	<i>Ss</i>	<i>Madde Toplam Korelasyonu</i>	<i>N</i>	<i>%</i>	<i>N</i>	<i>%</i>	<i>N</i>	<i>%</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
1.Öğrencilerime baktığımda onların ne hissettiğini anlarım.	3,87	.939	.503	10	10	21	21	41	41	28	28
2.Öğrencilerimin duygularını saklamaya çalışsa da onların ne hissettiğini fark ederim.	3,85	.925	.364	11	11	18	18	46	46	25	25
3.Öğrencilerimin benim hakkımda ne hissettiklerini anlarım.	3,85	.880	.392	8	8	23	23	45	45	24	24
4.Öğrencilerimin bana söylemeden de onların duygularını anlarım.	3,69	.907	.502	12	12	25	25	45	45	18	18
5.Öğrencilerimin neler hissettiğini bilirim.	3,55	.869	.452	14	14	28	28	47	47	11	11
6.Öğrencilerim ile tartışırken bazen dikkatim onun söylediklerinden çok vereceğim cevap üzerine yoğunlaşır.	3,59	.900	.431	11	11	36	36	36	36	17	17
7.Öğrencilerimin davranışlarından onların ne hissettiğini anlarım.	3,96	.931	.407	8	8	21	21	38	38	33	33
Toplam (Cronbach's alfa=.725)	3,77	.557	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Öğretmen Empati Ölçeği betimsel istatistikleri Tablo 1'de göstermiştir. 5'li Likert ölçeğinin kesinlikle katılmıyorum seçeneği hiçbir katılımcı tarafından tercih edilmediği görülmektedir. Tablo incelendiğinde "Öğrencilerime baktığımda onların ne hissettiğini anlarım." maddesine verilen yanıtların ortalamasının 3,87 olduğu ve katılımcıların büyük bir kısmının katılıyorum şeklinde yanıt verdiği belirlenmiştir.

"Öğrencilerimin duygularını saklamaya çalışsa da onların ne hissettiğini fark ederim." maddesine verilen yanıtların ortalamasının 3,85 olduğu ve verilen yanıtların önemli bir kısmının katılıyorum şeklinde olduğu belirlenmiştir.

"Öğrencilerimin benim hakkımda ne hissettiklerini anlarım." maddesine verilen yanıtların ortalamasının 3,85 olduğu ve verilen yanıtların önemli bir kısmının katılıyorum şeklinde olduğu belirlenmiştir.

"Öğrencilerimin bana söylemeden de onların duygularını anlarım." maddesine verilen yanıtların ortalamasının 3,69 olduğu ve verilen yanıtların önemli bir kısmının katılıyorum şeklinde olduğu belirlenmiştir.

"Öğrencilerimin neler hissettiğini bilirim." maddesine verilen yanıtların ortalamasının 3,55 olduğu ve verilen yanıtların önemli bir kısmının kararsızım şeklinde olduğu belirlenmiştir.

"Öğrencilerim ile tartışırken bazen dikkatim onun söylediklerinden çok vereceğim cevap üzerine yoğunlaşır." maddesine verilen yanıtların ortalamasının 3,59 olduğu ve verilen yanıtların önemli bir kısmının kararsızım şeklinde olduğu belirlenmiştir.

“Öğrencilerimin davranışlarından onların ne hissettiğini anlarım.” maddesine verilen yanıtların ortalamasının 3,96 olduğu ve verilen yanıtların önemli bir kısmının katılıyorum şeklinde olduğu belirlenmiştir.

Öğretmen Empati Ölçeği ile ilgili olarak yedi maddeden oluşan ölçeğin toplam puanlarına ilişkin ortalamanın 3,77 olduğu görülmüştür. Bu puan öğretmenlerin öğrencileri ile ilgili empati becerilerinin orta düzeyin üzerinde ve katılıyorum şeklinde olduğu görülmektedir.

Ölçeğin güvenirlik katsayısına ilişkin yapılan analizde Cronbach’s alfa güvenirlik katsayısının .725 olduğu belirlenmiştir. Maddelerin korelasyon değerleri incelendiğinde ise en düşük madde toplam korelasyon değerinin .364 en yüksek madde toplam korelasyon değerinin ise .503 olduğu görülmektedir. Buna göre ölçeğin güvenirliğinin yüksek düzeyde olduğu ve öğretmenlerin empati becerilerini tutarlı bir şekilde ölçmek için yeterli olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin empatiye yönelik görüşleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Empatiye Yönelik Görüşlerini İfade Eden Yanıtların Frekans Tablosu

<i>Empati</i>	<i>f</i>
Karşısındaki kişinin yerine kendini koymak	16
Başkalarının ne hissettiğini anlamak	6
Kendine yapılmasını istemediğin bir şeyi başkasına yapmamak	5
Başkalarının acısını hissetmek	2
Öğrencilerle iletişim kurmak	1
Toplam	30

Tablo 2’de görüldüğü üzere empatiyi öğretmenler, karşısındaki kişinin yerine kendini koymak (f=16), başkalarının ne hissettiğini anlamak (f=6), kendine yapılmasını istemediğin bir şeyi başkasına yapmamak (f=5), başkalarının acısını hissetmek (f=2), öğrencilerle iletişim kurmak (f=1) şeklinde ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin empatiye yönelik en fazla ifade ettiği karşısındaki kişinin yerine kendini koymak (f=16) oluşturmaktadır. Öğretmenler genel olarak empatiyi karşısındaki kişinin yerine kendini koymak olarak düşünmektedirler.

Aşağıda empatiye yönelik öğretmen görüşlerinden örnekler verilmektedir.

Ö-22: “Empati karşısındaki insanın yerine kendini koymaktır. Öğretmen olarak tanımlamak gerekirse öğrencinin yerine kendini koyarak hissettiklerini, ilgilerini ve isteklerini anlamaktır.”

Ö-13: “Duyguları karıştırmadan karşımızdaki çocukla iletişime geçip, onların ne hissettiğini anlamaya çalışmaktır. Onları onların penceresinden görmektir.”

Ö-7: “Kişinin kendini karşısındakinin yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerinin ne olabileceği hakkında fikir üretmesidir.”

Ö-29: “Bir öğretmen sınıfa girdiğinde karşısında birçok farklı hayatın olduğunu farkına varmalıdır. Farklı düşüncelere saygı göstermek bir öğretmenin asli görevi olmalıdır. Empati karşısındaki öğrencinin yerine kendini koyarak farklı düşünce tarzları oluşturabilmektir.”

Tablo 3'te öğretmenlerin öğrencileriyle nasıl empati kurduklarına yönelik görüşleri doğrultusunda verilerin içerik analizi ile çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Öğrencileriyle Nasıl Empati Kurduklarına Yönelik Görüşlerini İfade Eden Yanıtların Frekans Tablosu

<i>Öğrencilerle Empati Kurma</i>	<i>f</i>
Öğretmenin öğrencilik yıllarını hatırlaması	11
Öğrencinin yerine kendini koyma	10
Olumsuz davranışın altında yatan sebebi sorgulama	5
Yaşamış oldukları sosyal ortam, maddi durum ve aile yaşantısını göz önünde bulundurmamak	3
Hazırbulunuşluk düzeyini göz ardı etmemek	1
Toplam	30

Öğretmenlerin öğrencileriyle nasıl empati kurduğuna yönelik görüşleri Tablo 3'teki gibidir. Öğretmenin öğrencilik yıllarını hatırlaması (f=11), öğrencinin yerine kendini koyma (f=10), olumsuz davranışın altında yatan sebebi sorgulama (f=5), yaşamış oldukları sosyal ortam, maddi durum ve aile yaşantısını göz önünde bulundurmamak (f=3), hazırbulunuşluk düzeyini göz ardı etmemek (f=1) şeklinde öğretmenler öğrencileriyle empati kurduklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin öğrencileriyle farklı yolları kullanarak empati kurdukları görülmektedir.

Aşağıda öğretmenlerin öğrencileriyle nasıl empati kurduklarına yönelik öğretmen görüşlerinden örnekler verilmektedir.

Ö-2: "Öğrencimin yapmış olduğu davranışın altında yatan nedeni araştırıyorum."

Ö-11: "Yaşadıkları sosyal ortam, maddi durumu, aile yaşantısı vb. durumları göz önünde bulunduruyorum."

Ö-17: "Öğrencinin hayata karşı hazırbulunuşluk düzeyini göz ardı etmiyorum."

Ö-28: "Kendi öğrencilik yıllarımı, okul zamanlarımı hatırlayıp, o dönem benzer bir olay yaşadığımda verdiğim tepkileri düşünmekteyim."

"Öğretmen olarak, öğrencilerinizin başarılı ve başarısız oldukları zamanlarda kendinizi nasıl hissedersiniz?" sorusuna yönelik görüşlerin içerik analizi ile çözümlenmesiyle başarı durumu ve başarısız durumuna yönelik iki kategori oluşturulmuştur. Tablo 4'te öğrencilerin başarılı olma durumunda öğretmenlerin hissettiği görüşler doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Öğrencilerinin Başarısı Karşısında Hissettiklerini Yansıtan Görüşlerin Frekans Tablosu

<i>Başarı Durumu</i>	<i>f</i>
Mutlu olma	13
Derslerde faydalı olduğunu düşünme	10
Tebrik etmek	5
Ödüllendirmek	2
Toplam	30

Öğretmenlerin öğrencilerinin başarılı olma durumlarındaki hissettiklerine yönelik görüşleri Tablo 4'te görülmektedir. Öğretmenler öğrencileri başarılı olduğunda mutlu olma (f=13), derslerde faydalı olduğunu düşünme (f=10), tebrik etmek (f=5), ödüllendirmek (f=2) şeklinde olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin hissettiklerini de eyleme dönüştürdükleri düşünülmektedir. Tablo 5'te öğrencilerin başarısız olma durumunda öğretmenlerin hissettiği görüşler doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Öğrencilerinin Başarısızlığı Karşısında Hissettiklerini Yansıtan Görüşlerin Frekans Tablosu

<i>Başarısızlık Durumu</i>	<i>f</i>
Öğretmenin kendisinden kaynaklı olduğunu düşünüp üzülməsi	14
Mutsuz hissetme	8
Başarısızlığın nedenine odaklanma	4
Başarılı olabilecekleri konusunda motive etme	3
Başarısızlığın normal bir durum olduğunu anlatma	1
Toplam	30

Öğretmenlerin öğrencilerinin başarısız olma durumlarındaki hissettiklerine yönelik görüşleri Tablo 5'te görülmektedir. Öğretmenin öğrencinin başarısızlığını kendisinden kaynaklı olduğunu düşünüp üzülməsi (f=14), mutsuz hissetme (f=8), başarısızlığın nedenine odaklanma (f=4), başarılı olabilecekleri konusunda motive etme (f=3), başarısızlığın normal bir durum olduğunu anlatma (f=1) şeklinde olduğu görülmektedir. Öğretmenler, öğrencileri başarısız olduğunda sorunun kaynağını daha çok kendilerinde görmektedirler.

Aşağıda öğretmenlerin öğrencilerinin başarılı ve başarısız olduklarında hissettiklerine yönelik öğretmen görüşlerinden örnekler verilmektedir.

Ö-21: *"Bu başarı ya da başarısızlık kavramını onlar adına değil, kendi adıma hissediyorum. Başarılı oldukları zaman onlara derslerde faydalı olduğumu, başarısız olduklarında ise kendimi öğretememiş, verimli olamamış hissetmekteyim."*

Ö-12: *"Başarılı olduklarında gurur duyarım ve başarısız olduklarında onlarla birlikte üzülmürüm. Her iki durumda da aidiyet ve sahiplenme duygularımı korur durum neyse onu ortak olarak yaşarım."*

Ö-27: *"Öğrencilerim başarısız olması bir öğretmen için kötü bir durum olduğunu düşünüyorum. Çünkü öğretmenin bir sanatkâr olduğunu düşündüğümüzde karşılığını almaya beklemektedir. Bu durum öğretmenin mesleki doyumunu içinde önemli olduğunu düşünüyorum. Öğrencilerim başarılı olduğunda sanki kendi olmuşçasına mutlu olurum."*

"Öğretmen olarak, öğrencilerinizin karşılaştıkları zorluklarla başa çıkabilmeleri için neler yapmaktasınız?" sorusuna yönelik Tablo 6'da görüşler doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Öğrencilerinin Karşılaştıkları Zorluklarla Başa Çıkabilmeleri için Yaptıkları Çalışmalara Yönelik Görüşlerini İfade Eden Yanıtların Frekans Tablosu

<i>Karşılaşılan Zorlukla Başa Çıkma</i>	<i>f</i>
Hikâye anlatma	12
Zorlukların hayatın doğal parçası olduğunu anlatma	10
Birlikte çözüm bulmaya çalışma	8
İletişim kurma	7
Öğrencinin yanında olduğunu hissettirme	5
Öğretmenlerle iş birliği yapma	3
Rehberlik servisine yönlendirme	2
Sivil toplum kuruluşlarıyla iletişime geçme	1
Toplam	48

Öğretmenlerin öğrencilerinin karşılaştıkları zorluklarla başa çıkabilmelerine için yaptıklarına yönelik görüşleri Tablo 6'daki gibidir. Hikâye anlatma (f=12), zorlukların hayatın doğal parçası olduğunu anlatma (f=10), birlikte çözüm bulmaya çalışma (f=8), iletişim kurma (f=7), öğrencinin yanında olduğunu hissettirme (f=5), öğretmenlerle iş birliği yapma (f=3), rehberlik servisine yönlendirme (f=2), sivil toplum kuruluşlarıyla iletişime geçme (f=1) şeklinde olduğu görülmektedir. Öğretmenler öğrencilerinin yaşadıkları zorluklarla başa çıkabilmeleri için çeşitli yollar kullandıkları görülmektedir.

Aşağıda öğretmenlerin öğrencilerinin karşılaştıkları zorluklarla başa çıkabilmelerine için yaptıklarına yönelik öğretmen görüşlerinden örnekler verilmektedir.

Ö-10: "Kendi hayatımdan örnekler vererek konuşmaktayım. Her insanın hayatı boyunca birçok zorlukla karşılaştığını ancak yılmadan, pes etmeden üstesinden gelerek zorlukların bizi daha iyi yerlere taşıyacağını örnek olaylarla anlatmaktayım."

Ö-18: "O zorlukları bir yetişkine ihtiyaç duymadan çözebileceklerini düşünüyorsam rehberlik eder yönlendiririm. Zorluklar aile ile ilgiliyse aile ile iletişime geçerim. Ve her iki durumda da konuyu takip ederim."

Ö-7: "Öğrencilerin kişisel gelişim başlığı altında yaşadığı zorluklar karşısında sınıf içerisinde rehberlik çalışması, bu sorunun çözümü için neler yapılabileceği hakkında sınıf tartışması oluşturmaya çalışıyorum. Kendi tecrübelerimden öğrencilere kısa anlatımlarda bulunuyorum."

"Öğretmen olarak, öğrencilerinizden birinin hatasını düzeltmek istediğinizde hangi yolları kullanmaktasınız?" sorusuna yönelik Tablo 7'de görüşler doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenler Öğrencilerinin Hatasını Düzeltmek İçin Kullandıkları Yollara Yönelik Görüşlerini İfade Eden Yanıtların Frekans Tablosu

<i>Öğrenci Hatasını Düzeltmek için Kullanılan Yollar</i>	<i>f</i>
İletişim kurma	12
Örnek olay	11
Drama	7
Doğru davranışı anlatma	5
Aile ile iletişime geçme	5
Empati kurdurma	5
Rehberlik servisine yönlendirme	4

Hatanın nedenini anlamaya çalışma	3
Hatalı davranışa anında geri bildirim verme	2
Doğru davranışı anlatma	1
Görmezden gelme	1
Uyarma	1
Toplam	57

Öğretmenler öğrencilerinin hatasını düzeltmek için kullandıkları yollara yönelik görüşleri Tablo 7'deki gibidir. İletişim kurma (f=12), örnek olay (f=11), drama (f=7), doğru davranışı anlatma (f=5), aile ile iletişime geçme (f=5), empati kurdurma (f=5), rehberlik servisine yönlendirme (f=4), hatanın nedenini anlamaya çalışma (f=3), hatalı davranışa anında geri bildirim verme (f=2), doğru davranışı anlatma (f=1), görmezden gelme (f=1), uyarma (f=1) şeklinde olduğu görülmektedir. Öğretmenler öğrencilerinin hatalarını düzeltmek için en fazla iletişim kurma ve örnek olay yollarını kullandıkları görülmektedir. Öğretmenler öğrencilerinin hatalarını düzeltmek için çeşitli yollar kullandıkları görülmektedir.

Aşağıda öğretmenlerin öğrencilerinin hatasını düzeltmek istediğinde kullandıkları yollara yönelik öğretmen görüşlerinden örnekler verilmektedir.

Ö-23: *"Hatayı yapanın kendisi olduğunu kızarak yüze vurmaktansa aynı hatayı yapan birinin akibetini onunla konuşurum. Hatanın koşullarını öğrenirim. Bu hatayı yapmasını sağlayan motive ne idi? Drama ve örnek olaylar bu durumda işimim kolaylaştırıyor. Herkesin hata yapabileceğini ve önemli olanın hatadan dönmek olduğunu bu sayede anlıyorlar."*

Ö-26: *"Öğrencimin yapmış olduğu hatanın farkına varabilmesi için kendisine empati yaptırmaya çalışıyorum. Hatasını, kendine yapılırsa nasıl hissederdin, nasıl davranırdın ve ne gibi tepki verirdin diyerek anlamasını sağlamaktayım."*

Ö-19: *"Bu süreç ben de birkaç aşamada gerçekleşmektedir. Görmezden gelirim. Uyarırım. Doğrusunu anlatırım. Rehberlik servisine yönlendiririm."*

Ö-4: *"Öğrenciyle konuşmayı deniyorum. Davranışının hatalı olduğunu anlatmaya çalışıyorum. Gerekliyse rehberlik servisinden ya da öğrenci velisinden yardım alırım."*

Ö-9: *"Yaptığının bir hata olduğunu fark etmesini sağlarım. Başkalarının bu davranışı nasıl gördüğünü, insanlar üzerinde yarattığı imajın ne olduğunu anlatıp bunu gerçekten isteyip istemediğini sorarım. Geçmiş, şimdi ve gelecek bağlamında olasılıkları konuşup büyük resmi gerçek amacı ve bu hatayı düzeltmesinin yollarını gösteririm. Sebepler ve sonuçlarla birkaç seçenek sunar kararı ona bırakırım. Sonuçta yardım istemeyen birine yardım edemeyeceğimi bilirim. Hayati bir karar değilse ailesini duruma dahil etmeyi düşünmem. Çocuğun içinden çıkamadığı bir hata ise aile ile iş birliği kurmaktan çekinmem."*

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Öğretmen Empati Ölçeği betimsel istatistiklik sonucuna göre öğretmenlerin öğrencileri ile ilgili empati becerilerinin orta düzeyin üzerinde ve katılıyorum şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Vaquier vd. (2020) yapmış oldukları araştırmada öğretmenlerin çoğunluğunun (%66), ortalamadan daha yüksek bir empati düzeyi gösterdiği belirlenmiştir. Öğretmenlerin çoğunluğu esnek düşünme, farklı durumlara uyum sağlama, hoşgörü ve insan ilişkileri kurma yeteneği gibi özelliklere sahip

olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Wink vd. (2021) tarafından yapılan çalışmada empati yetkinliğine sahip olan öğretmenlerin, öğrenci davranışları hakkında daha olumlu, problem davranışlarıyla başa çıkmada daha fazla yeterlilik, etkili problem çözme stratejilerini daha fazla kullanma, daha fazla ilişki yakınlığı ve daha düşük düzeyde iş tükenmişliğinin olduğu tespit edilmiştir.

Empatiyi sosyal bilgiler öğretmenleri, karşısındaki kişinin yerine kendini koymak, başkalarının ne hissettiğini anlamak, kendine yapılmasını istemediğin bir şeyi başkasına yapmamak, başkalarının acısını hissetmek ve öğrencilerle iletişim kurmak olarak belirtmişlerdir. Öğretmenlerin empatiye yönelik görüşlerine dair benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Gordon (2009) empatiyi, diğer bireylerin duygularını keşfetme yeteneği biçiminde duygusal zekâ olarak nitelendirmiştir. Jalaludin (2009) yapmış olduğu çalışmada empatiyi, olay ve olgulara diğer bireylerin bakış açılarıyla bakabilme, kendini diğer bireylerin yerine koyarak onların duygu ve düşüncelerini kavrayabilme yeteneği olarak ifade etmiştir. Bahr (2008) empatiyi farklı bireylerin duygularını ve bakış açılarını belirleme yeteneği veya becerisi olarak tanımlamaktadır.

Öğretmenler kendi öğrencilik yıllarını hatırlama, öğrencinin yerine kendini koyma, olumsuz davranışın altında yatan sebebi sorgulama, yaşamış oldukları sosyal ortam, maddi durum ve aile yaşantısını göz önünde bulundurma ve hazırbulunuşluk düzeyini göz ardı etmeme gibi durumlarla öğretmenlerin öğrencileriyle empati kurdukları tespit edilmiştir. Tanhan vd. (2022) tarafından yapılan çalışmada okullarda öğretmenler ve öğrenciler arasında özel bir bağın kurulması gerektiğini ifade edilmiştir. Bu özel bağın empati ile oluşturulabileceği belirtilmiştir. Empatik düşünce ve davranış, öğretmenin kendisini insancıl, samimi ve öğrenciler için vazgeçilmez bir kişi olarak düşünmesini de sağlayabilir. Öğretmen, kendini öğrencilerin yerine koyarak öğrencilerin durumunu anlayabilir. Öğrenciler, öğretmenlerinin onların ne hissettiğini anlamaya çalıştığını ve öğretmenlerinin empati becerilerini fark ettiklerinde kendilerini öğretmenlerine daha yakın hissedecek, güven duyacak ve etkileneceğini ifade edilmiştir. Araştırma sonuçlarıyla benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğretmenler öğrencileri başarılı olduğunda mutlu olma, derslerde faydalı olduğunu düşünme, tebrik etme ve ödüllendirme yaptıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin öğrencilerinin başarısızlığını kendilerinden kaynaklı olduğunu düşünüp üzülme, mutsuz hissetme, başarısızlığın nedenine odaklanma, başarılı olabilecekleri konusunda motive etme, başarısızlığın normal bir durum olduğunu öğrencilerine anlattıkları tespit edilmiştir. Teich (1992) çalışmasında empatinin öğretmen-öğrenci uyumunda ve ilişki kurmada önemli olduğunu vurgulamıştır. Araştırma sonuçlarıyla benzer sonuca ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin öğrencilerinin karşılaştıkları zorluklarla başa çıkabilmelerine için yaptıklarının hikâye anlatma, zorlukların hayatın doğal parçası olduğunu anlatma, birlikte çözüm bulmaya çalışma, iletişim kurma, öğrencinin yanında olduğunu hissettirme, öğretmenlerle iş birliği yapma, rehberlik

servisine yönlendirme ve sivil toplum kuruluşlarıyla iletişime geçme olduğu belirlenmiştir. Wiyanarti (2011) çalışmasında öğretmenler ders esnasında konuya yönelik hikâye anlattıklarında öğrencilerin empatik farkındalık kazandıkları hem katılımında ve hem de zihinsel gelişimde artış meydana geldiği belirtilmiştir. Tettegah ve Anderson (2007) yapmış oldukları çalışmada öğretmen empatisini, öğrencilerin problemleriyle ilgilenme, problemlerini anlama ve yaşanan durumu öğrencilerin bakış açısından algılama yeteneği olarak ifade etmişlerdir. Araştırma sonuçlarıyla benzer sonuca ulaşılmıştır.

Öğretmenler öğrencilerinin hatasını düzeltmek için iletişim kurma, örnek olay, drama, doğru davranışı anlatma, aile ile iletişime geçme, empati kurdurma, rehberlik servisine yönlendirme, hatanın nedenini anlamaya çalışma, hatalı davranışa anında geri bildirim verme, doğru davranışı anlatma, görmezden gelme ve uyarma yollarını kullandıkları tespit edilmiştir. Demetriou vd. (2009) çalışmada öğrencilerin ihtiyaçlarını ve endişelerini etkili bir şekilde tanıma, önemseme ve ardından bunlara cevap verme konusunda öğretmenlerin empati kurmasının önemi üzerinde durmuştur. Calloway-Thomas (2010) çalışmada empatinin kendimizden farklı olan bireylerin değerlerini, görüşlerini ve davranışlarını anlamamıza yardımcı olduğunu belirtmiştir. İkiz (2009) araştırmasında öğretmenlerin öğrencilere empati ile yaklaştığında öğrenciler arasındaki şiddetin azaldığı, psikolojik iyilik hallerinin arttığı ve şiddet içeren eylemlerinin azaltıldığını tespit etmiştir. Wang vd. (2022) yapmış oldukları çalışmada öğretmenlerin dürüstlük, takdir, empati ve öğrencilerin gereksinimlerine duyarlılık gibi olumlu duygusal davranışları öğretim uygulamalarına dahil ettiklerinde, öğrencilerde motivasyon ve katılımın arttığı tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarıyla benzer sonuca ulaşılmıştır.

Öğretmenler empati becerilerini geliştirmek için empatiyi konu olan filmler izleyebilirler. Konuya yönelik seminerlere ve tiyatro gösterimlerine katılabilirler. Empatiye yönelik ulusal ve uluslararası kitaplar ve makaleler okuyabilirler. Öğretmenler öğrencilerinde empatiyi geliştirmek için mektup arkadaşlığı, okul dışı öğrenmeler, hikâye anlatımları, sınıf tartışmaları ve animasyonlardan yararlanabilirler. Araştırmacılar empatiye yönelik çalışmalarında daha fazla popülasyonla araştırmalarını yürütebilirler.

Kaynaklar

- Allison, C., Baron-Cohen, S., Wheelwright, S. J., Stone, M. H., & Muncer, S. J. (2011). Psychometric analysis of the empathy quotient (EQ). *Personality and Individual Differences, 51*, 829–835.
- Arghode, V., Yalvac, B., & Liew, J. (2013). Teacher empathy and science education: A collective case study. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 9*(2), 89-99.
- Atlas. ti. (2025). *The guide to mixed methods research*. <https://atlasti.com/guides/the-guide-to-mixed-methods-research/mixed-methods-vs-multiple-methods-research> sayfasından erişilmiştir.

- Bahr, P. R. (2008). Does mathematics remediation work? A comparative analysis of academic attainment among community college students. *Research in Higher Education, 49*(5), 420–450.
- Barton, G. & Garvis, S. (2019). Theorizing compassion and empathy in educational contexts: What are compassion and empathy and why are they important? G. Barton & S. Garvis (Ed.), *Compassion and empathy in educational contexts* içinde (s. 3–14). Palgrave Macmillan.
- Bloom, P. (2017). Empathy and its discontents. *Trends in Cognitive Sciences, 21*(1), 24-31.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem.
- Calloway-Thomas, C. (2010). *Empathy in the global work: An intercultural perspective*. Sage.
- Campbell, E. (2003). Moral lessons: The ethical role of teachers. *Educational Research and Evaluation, 9*(1), 25-50.
- Cooper, B. (2002). Teacher empathy and professional development. *Learning and Instruction, 12*(1), 1–15.
- Creswell, J. W. & Plano-Clark, V. L. (2014). *Karma yöntem araştırmaları tasarımı ve yürütülmesi* (Y. Dede & S. B. Demir, Çev. Ed.). Anı.
- Davis, C. M. (1990). What is empathy, and can empathy be taught? *Physical Therapy, 70*(11), 707-711.
- Decety, J. & Jackson, P. L. (2004). The functional architecture of human empathy. *Behavioral and Cognitive Neuroscience Reviews, 3*(2), 71-100.
- Demetriou, H., Wilson, E., & Winterbottom, M. (2009). The role of emotion in teaching: Are there differences between male and female newly qualified teachers' approaches to teaching? *Educational Studies, 35*(4), 449- 473.
- Derakhshan, A. (2021). The predictability of Turkman students' academic engagement through Persian language teachers' nonverbal immediacy and credibility. *Journal of Teaching Persian to Speakers of Other Languages, 10*(1), 3-24.
- Duan, C. & Hill, C. E. (1996). The current state of empathy research. *Journal of Counseling Psychology, 43*(3), 261-274.
- Gordon, M. (2009). *Roots of empathy*. The Experiment.
- Hashim, N. M. H. N., Alam, S. S., & Yusoff, N. M. (2014). Relationship between teacher's personality, monitoring, learning environment, and students' EFL performance. *GEMA Online Journal of Language Studies, 14*(1), 101-116.
- Hen, M. (2010). Sense of self-efficacy and empathy among teachers who include in their classrooms students with special needs. *J. Study Res. Vis. Pract., 13*, 134–165.

- Ikiz, F. E. (2009). Investigation of counselor empathy with respect to safe schools. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 2057-2062.
- Kaya, B. (2016). An evaluation of the empathy levels of pre-service social studies teachers. *Educational Research and Reviews*, 11(6), 229-237.
- Khan, S. & Armstrong, A. (2019). Math-a-POLKA: Mathematics as a place of loving kindness and agency. *Journal of the Canadian Association for Curriculum Studies (JCACS)*, 17(1), 1-12.
- Jalaludin, R. (2009). *Psikologi komunikasi*. Pt Remaja Rosdakarya.
- Meyers, S., Rowell, K., Wells, M., & Smith, B. C. (2019). Teacher empathy: A model of empathy for teaching for student success. *College Teaching*, 67(3), 160-168.
- Nathan, P. (2018). *Towards a model of teacher empathy*. (Doktora Tezi). University of Nottingham.
- Palincsar, A. S. (1998). Social constructivist perspectives on teaching and learning. *Annual Review of Psychology*, 49, 345-375.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün & S. B. Demir, Çev. Ed.). Pegem.
- Richaud, M. C. (2017). Algunos aportes sobre la importancia de la empatía y la prosocialidad en el desarrollo humano. *Revista Mexicana de Investigación en Psicología*, 6(2), 171-176.
- Riess, H. (2017). The science of empathy. *Journal of Patient Experience*, 4(2), 74-77.
- Rodrigues, M. C. & da Silva, R. D. L. M. (2012). Avaliação de um programa de promoção da empatia implementado na educação infantil. *Estudos e pesquisas em Psicologia*, 12(1), 59-75.
- Sadoughi, M. & Hejazi, S. Y. (2021). Teacher support and academic engagement among EFL learners: The role of positive academic emotions. *Studies in Educational Evaluation*, 70, 101060.
- Tanhan, F., Kasap, S., Hasan, F., & Ünsal, F. (2022). Development of teacher empathy scale: A study of validity and reliability. *Humanistic Perspective*, 4(3), 493-511.
- Teich, N. (1992). Teaching for and about empathy as a collaborative rhetoric. N. Teich (Ed), *Rogierian perspectives: Collaborative rhetoric for oral and written communication* içinde (s. 237-248). Ablex.
- Tettegah, S. & Anderson, C. J. (2007). Pre-service teachers' empathy and cognitions: Statistical analysis of text data by graphical models. *Contemporary Educational Psychology*, 32(1), 48-82.
- Uyar, A. & Kadan, Ö. F. (2023). Öğretmen Empati Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 12(1), 258-268.
- Vaquier, L. M. V., Pérez, V. M. O., & González, M. L. G. (2020). Teacher' s empathy in preschool education: a study on Mexican educators. *Educação e Pesquisa*, 46, e219377.
- Vrečer, N. (2015). Empathy in adult education. *Andragoška Spoznanja*, 21(3), 65-73.

- Wang, H. (2017). *Learning to teach with compassion: Heritage, hope, and humanities*. Routledge.
- Wang, Y., Derakhshan, A., & Pan, Z. (2022). Positioning an agenda on a loving pedagogy in second language acquisition: Conceptualization, practice, and research. *Frontiers in Psychology, 13*, 894190.
- Wenger, E. (1998). *Communities of practice: Learning, meaning, and identity*. Cambridge University.
- Wink, M. N., LaRusso, M. D., & Smith, R. L. (2021). Teacher empathy and students with problem behaviors: Examining teachers' perceptions, responses, relationships, and burnout. *Psychology in the Schools, 58*(8), 1575-1596.
- Wiyantarti, E. (2011). Social studies learning for the development of empathic awareness. *Historia: Jurnal Pendidik dan Peneliti Sejarah, 12*(2), 274-295.
- Xie, F. & Derakhshan, A. (2021). A conceptual review of positive teacher interpersonal communication behaviors in the instructional context. *Frontiers in Psychology, 12*, 708490.
- Zhang, Z. (2022). Toward the role of teacher empathy in students' engagement in English language classes. *Frontiers in Psychology, 13*, 880935.

Extended Summary

Students learning social studies enables the multi-faceted development of the natural potential that exists within each individual. As a part of national education, social studies education is produced from various social and human sciences. It has an important role in developing individuals' citizenship skills and competencies. Therefore, social studies education has a strategic role in realizing the ideals of the society, nation and state. The aim of humanistic and comprehensive social studies education is to help students develop their potential and guide them according to their individual talents. Humanistic social studies education aims to raise good citizens who are self-confident, responsible and have empathy skills (Wiyantarti, 2011). Many elective courses have been added to the curriculum since 2005. In 2015, there were a total of 188 courses at the primary, secondary and high school levels. In 27 of these courses, empathy was classified as a skill that could be taught directly. It is known that there is a program in which empathy is taught directly in the social studies curriculum in the 4th and 7th grades. Developing empathy helps teachers build positive relationships with their students. In this way, teachers can understand students' problems and find solutions together. When students realize that their teachers try to put themselves in their shoes and understand what they feel, they are likely to feel close to them, trust them and be influenced by them (Kaya, 2016).

There are no national or international studies on social studies' perceptions of empathy. This research is important because it demonstrates how effective social studies support can be in enriching Türkiye's academic landscape, particularly by demonstrating perceptions of empathy and supporting

overall academic development, social interaction, social context, the development of positive interpersonal attitudes, and the development of communication and problem-solving skills. This study aims to discuss both types of data in the study by obtaining quantitative results from the sample group and obtaining in-depth data through interviews on the empathy perceptions of social studies teachers, which constitutes a gap in the literature. The research will seek to answer the question "What are the attitudes and views of social studies teachers towards empathy?" The sub-problems of the research are as follows:

1. What are the attitudes of social studies teachers towards empathy?
2. How do social studies teachers define empathy?
3. How can social studies teachers empathize with their students?
4. How do social studies teachers feel when their students are successful or unsuccessful?
5. What do social studies teachers do to help their students cope with the difficulties they encounter?
6. What methods do social studies teachers use when they want to correct a student's mistake?

This study used a convergent parallel design, a multiple method, to determine social studies teachers' views and attitudes toward empathy. The convergent parallel design was chosen to reveal social studies teachers' perceptions of empathy through the quantitative data collected, allowing for in-depth analysis of their views on empathy and a better understanding of the current situation.

In the quantitative dimension of the study, social studies teachers who could be reached by the researcher with the convenience sampling method were included in the study group. The study group consisted of 100 social studies teachers working in the city and district center of Kastamonu in the 2024-2025 academic year. The researcher's long-standing familiarity with the region was effective in choosing the convenience sampling method in the study. The study group in the qualitative dimension of the study consisted of 30 social studies teachers working in the city and districts of Çankırı. In determining the study group, the snowball sampling method, one of the types of purposeful sampling, was used. In the study in which the views of social studies teachers on empathy were obtained, the purposeful sampling method was preferred because an in-depth research was desired.

The scale was used by the researcher with permission via e-mail. As a result of the analysis of the "Teacher Empathy Scale" consisting of seven items, the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) value was determined to be 0.848.

In the collection phase of the qualitative data of the study, the “Teacher Empathy Interview Form” was used. In order to obtain the views of social studies teachers on empathy skills, national and international studies on the subject were examined. No study was found in national studies in which teachers’ views on empathy were obtained.

In the study, the data obtained from the Teacher Empathy Scale was analysed in the SPSS software. In the analysis of the data obtained from the scale, descriptive statistics methods such as frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, item total correlation and Cronbach’s Alpha analysis were used. Descriptive statistics were preferred in the study to reveal the attitudes of teachers towards empathy skills, to explain the distribution of the data in a summary manner and to organize and interpret them in a way that the reader can understand.

In the analysis of qualitative data, the content analysis method was used. The reason for preferring content analysis is to reveal the systematic analysis of qualitative data. In order to ensure the validity of the study, all analysed data were examined in detail. In this study, content analysis was preferred because it allows data of similar nature to be brought together around certain themes and concepts and interpreted in a way that the reader can understand.

According to the descriptive statistics result of the Teacher Empathy Scale it was determined that teachers’ empathy skills regarding their students were above the average level and in the form of “I agree”.

Social studies teachers stated empathy as putting yourself in another person’s shoes, understanding what others feel, treating others as one would wish to be treated, sensing the pain of others and communicating with students. Similar results were reached regarding teachers’ views on empathy. Gordon (2009) defined empathy as emotional intelligence in the form of the ability to discover the feelings of other individuals.

It was determined that teachers were happy when their students were successful, considered that they were useful in the lessons, congratulated and rewarded them. It was also determined that teachers thought that the student's failure was due to them and got upset, felt unhappy, focused on the reason for the failure, motivated them to be successful, and explained that failure was a normal situation. Teich (1992) emphasized in his study that empathy is important in teacher-student harmony and establishing a relationship. Similar results were reached with the research results.

It was reported that teachers helped students cope with the difficulties they encountered by telling stories, emphasizing that difficulties are a natural part of life, seeking solutions together, maintaining communication, making students feel supported, collaborating with other teachers, referring students to the guidance service, and contacting civil society organizations. Calloway-

Thomas (2010) stated in the study that empathy helps us understand the values, views, and behaviours of individuals who are different from ourselves.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve yazılı hale getirilmesinde sadece tek bir araştırmacı yer almıştır.

Destek ve Teřekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, Kastamonu Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etiđi Kurulunun 05.03.2025 tarihli ve 3 sayılı onayı ile yürütülmüştür.